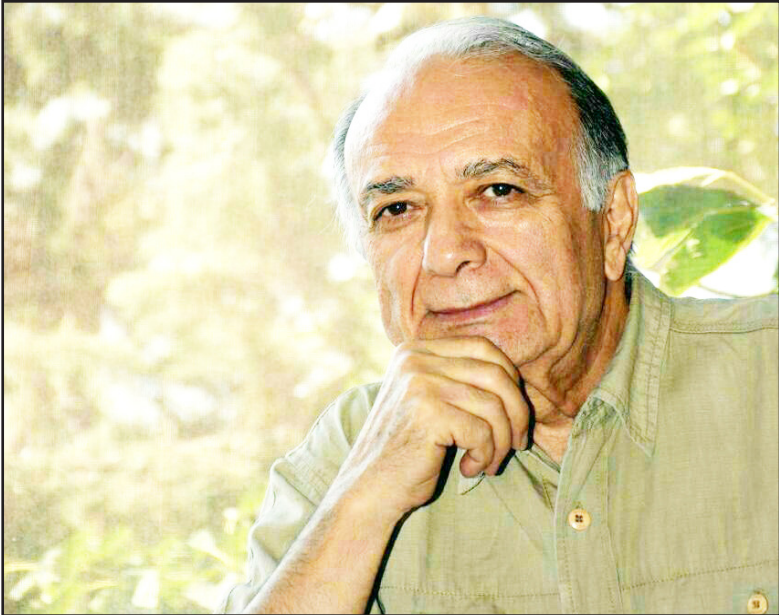

محمد بقایی ماکان مطرح کرد نقش شعر نظامی در زدودن ناراحتی مردم

بقایی ماکان می‌گوید: شعر نظامی به‌واسطه بهره‌گیری از مولفه‌های شیرین روایی، چنان تأثیرگذار بوده است که در برهه‌ای از زمان که ایران به‌لحاظ تاریخی، در شرایط نامساعدی قرار داشته، در زدودن ناراحتی و آلام مردم نقش زیادی ایفا کرده است.

«نظامی؛ شیرین‌سخن» تازه‌ترین اثر محمد بقایی ماکان، نویسنده و استاد زبان فارسی در حوزه ادبیات کهن ایران است. هم‌زمان با هفته بزرگداشت مقام حکیم نظامی توسط انجمن آثار و مفاخر فرهنگی و به این مناسبت با این پژوهشگر درباره جایگاه حکیم نظامی در ادبیات گفت‌وگویی انجام شده است که متن آن در پی می‌آید.

بقایی ماکان درباره اینکه به‌نظر می‌رسد زوایای پیدا و پنهان حکیم نظامی در مقایسه با حافظ، مولانا، سعدی، خیام و... مورد شناخت و توجه قرار نگرفته است، اظهار کرد: کسانی که در حیطه ادبیات تخصص و با دنیای شعر فارسی آشنایی دارند، می‌دانند که نظامی شهسوار عرصه منظومه‌های عاشقانه است. او در واقع یکی از شاخص‌ترین چهره‌های شعر فارسی است که در شمار پنج شاعر بزرگ

واقع شده‌اند. البته باید به این مسئله توجه داشته باشیم که پژوهندگان داخلی در طول این سال‌ها بر روی تمام آثار شاعران ادبیات کهن در حد مطلوب کار کرده‌اند، اما مدیریت کلان فرهنگی در برخی دوره‌ها، چندان که باید توجه کافی و وافی نسبت به ترویج آثار پدیدآمده در این زمینه نداشته است. این امر باتوجه به مشکلات موجود، سبب عدم تمرکز ذهنی در علاقه‌مندان به مطالعه این آثار شده و آن‌طور که باید در داخل کشور نیز جای خود را بین خوانندگان پیگیر شعر فارسی باز نکرده است، در نتیجه، طبیعی است که شور و شوقی برای پدیدآوردندگان باقی نمی‌ماند تا به تالیفاتی تازه در این حوزه دست بزنند.

این پژوهشگر درباره تأثیر برگزاری آئین‌ها و رویدادهای مرتبط با بزرگداشت حکیم نظامی در شناساندن این شاعر در عرصه بین‌المللی گفت: به نظرم اگر هدف نهادهایی مثل انجمن آثار و مفاخر فرهنگی شناساندن چهره شاعرانی مانند نظامی و مولانا است، ضرورت دارد تا چنین رویدادهایی در قالب کنفرانس‌های بین‌المللی برگزار شود. طبعاً این امر باعث می‌شود تا برخی تلقی‌های نادرست نسبت به نظامی و شاعرانی از این دست تصحیح شود. به‌عنوان مثال، قطران شاعری فارسی‌زبانی است که به قول ذبیح‌الله صفا در کتاب «تاریخ ادبیات ایران»، حتی یک بیت شعر غیرفارسی ندارد. اما در محافل فرهنگی خارج از کشور، دیوان اشعار او به زبان‌های دیگر منتشر شده است. یا درباره نظامی به همین ترتیب، اشعاری به دیگر زبان‌ها، منسوب به او وجود دارد. درحالی‌که نظامی هیچ‌گاه به‌جز زبان فارسی به زبان دیگری شعر ننسود. از این رو، بر این باورم انجمن آثار و مفاخر فرهنگی می‌تواند نقش بسزایی در جلوگیری از نشر تالیفات دروغین داشته باشد و با اعزام کارشناسان زنده به کشورهای دوست و همسایه، کنفرانس‌هایی را با این محوریت برگزار کند تا کشورهای دیگر به این محبت پی ببرند که انتشار اشعار نظامی، جز به زبان فارسی نیست.

او ادامه داد: خاطرم هست، در سال‌های اخیر، در جریان برگزاری برنامه‌ای که به عنوان یکی از سخنرانان در انجمن آثار و مفاخر فرهنگی حضور یافتم، به این مسئله تأکید داشتیم که نظامی شاعری پارسی‌گوی است، چندان که خود

زمینه پرداخته‌اند اما نمی‌توان این تشکیک و تردیدها را در سنت رایج فقهی و شرعی جدی دانست. البته نکته مهم این است که حجاب در منظومه فهم دینی و شرعی در چه جایگاهی قرار دارد؟ به نظرم مسئله حجاب را اولاً نبایدستی محدود به زنان دانست بلکه امری عام‌تر است و مردان همچون زنان مکلف به آن هستند.

صالحی با تأکید بر اینکه مقصود از حجاب فقط پوشش نیست، گفت: حجاب فقط مربوط به پوشش نیست بلکه دامنه‌های گسترده‌تری را از قبیل حجاب زبانی و حجاب رفتاری را هم در بر می‌گیرد. متأسفانه بخش قابل توجهی از مردان در جامعه سنتی و جدید از حجاب زبانی و رفتاری درست برخوردار نیستند و کمتر این گروه را می‌بینیم و با رفتار ناپسند آنان مقایله می‌کنیم.

وزیر فرهنگ با تأکید مجدد بر گفته قبلی‌اش در این زمینه، افزود: این گروه از مردان، با زبان و رفتار ناپسندشان، ممانی روانی را برای زنان ایجاد می‌کنند اما ما با این گروه‌های زن‌آزار برخورد فاطعی نمی‌کنیم.

حجاب ریشه در حیا دارد

رئیس سابق دانشگاه مذاهب اسلامی در بخش دیگری از این گفت‌وگو، درباره ضلع سوم عفاف و حجاب که پیش‌تر به آن اشاره کرده بود، گفت: حجاب از یک خاستگاه برمی‌خیزد و ما در خیلی از موارد به خاستگاه آن کم‌توجهی می‌کنیم. ریشه طبیعی حجاب در مردان و در زنان در عفاف است و ریشه عفاف در حیا. رعایت نظام فقهی اسلامی بدون توجه به نظام اخلاقی اسلامی ناممکن است. او خاطر نشان کرد: اگر فرد مسلمان اعم از مرد و زن، زیست حیا را فرا نگیرد و یا عمل نکند، نمی‌تواند حجاب شرعی را به درستی اجرا کند. همچنین افراد اگر زیست‌بوم عفاف را نفهمند و در آن زندگی نکنند، نمی‌توانند ملزم به حجاب شرعی باشند، گرچه به ظاهر پوشش مناسبی هم داشته باشند.

کمتر با رفتار ناپسند مردان در حجاب

زبانی و رفتاری مقابله می‌شود

او خاطرنشان کرد: درست است که در دوره

معاصر برخی از نواندیشان به تردیدهایی در این

بازیگر سریال «تاج» برای حمایت از فلسطین احضار شد

لندن حرکت کردند.

عبدالله که در فیلم مهیج «روز شغال» (۲۰۲۴) نیز بازی کرده است، اشاره کرد که هنوز مشخص نیست او یا دیگران با اتهاماتی مواجه خواهند شد یا خیر. او ابراز نگرانی کرد که حقوق اعتراض در بریتانیا ضایع شده و باید از آن دفاع کرد.

به گزارش عرب نیوز، این بازیگر در بیانیه آنلاین خود به مستند «سرزمین دیگری نیست» که درباره فلسطین ساخته شده و این هفته برنده جایزه اسکار شد نیز اشاره کرد و نوشت: «در حالی که تلاش‌های نگران‌کننده‌ای برای سانسور صداهایی که از فلسطین دفاع می‌کنند وجود دارد، حتی زمانی که با درخواست‌های آشکار برای پاک‌سازی قومی مواجه است، این تلاش‌ها

او می‌گوید: «همه‌عالم تن است و ایران دل/ نیست گوینده زین قیاس خجل»
چطور ممکن است که شاعری چون او به زبانی دیگر شعر بسراید؟! بنابراین جای آن است که در بطن برگزاری چنین جشنواره‌هایی، به تأثیر ارزش اشعار او درایجاد فرامرزى هم توجه شایانی شود. امروز وقت آن است که فرصت برای حضور کسانی که دلشان برای ایران و زبان فارسی می‌تپد و مى‌خود را در این مسیر سپید کرده‌اند در همایش‌های جهانی فراهم شود تا این گروه از پژوهشگران با ذکر دلیل و برهان، به اثبات این مسئله بپردازند که نظامی هرگز شعری به زبانی دیگر نرسوده است.

بقایی ماکان سپس درباره کتاب خود «نظامی؛ شاعر شیرین‌سخن» گفت: در طول سالی که گذشت من پنج کتاب با درونمایه شاعران ادبیات کهن ایران تالیف کرده‌ام که «حافظ چنان که هست»، «مولوی چنان که هست»، «خیام چنان که هست»، و «سعدی چنان که هست» از این جمله به شمار می‌روند. همچنین درکنار این آثار، کتابی درباره نظامی به رشته تحریر درآورده‌ام که عنوان آن «نظامی؛ شاعر شیرین‌سخن» است. چون اشعار او به معنی واقعی شیرین هستند. البته در انتخاب عنوان این کتاب، ابهامی هم وجود دارد، چرا که معروف‌ترین شخصیت یکی از منظومه‌های نظامی «شیرین» نام دارد. این کتاب قرار است در اوایل سال جدید از سوی نشر «روارید» منتشر شود. من در این کتاب به بررسی کلی اشعار او پرداخته‌ام، علاوه بر این، به میزان تأثیرگذاری شعر نظامی در اشعار شاعران پس از خود مانند جامی، امیرخسرو دهلوی و شاعران نوسرایی چون احمد شاملو، نادر نادرپور، سیاوش کسریای، نصرت رحمانی و امثال این‌ها نیز اشاره کرده‌ام. نادرپور دو مقاله تحقیقی درباره نظامی نگاشت و در این مقالات به این مسئله اشاره دارد که شعر نظامی به‌واسطه بهره‌گیری از مولفه‌های شیرین روایی، چنان تأثیرگذار بوده است که در برهه‌ای از زمان که

ایران به‌لحاظ تاریخی، در شرایط نامساعدی قرار داشته، در زدودن ناراحتی و آلام مردم نقش زیادی ایفا کرده است. سعی کرده‌ام به زوایای مختلف شعری او که دارای نکات ظریفی نیز هست توجه کنم، امیدوارم این کتاب مورد توجه دوستداران آثاری از این دست قرار بگیرد

صالحی: تشکیک نواندیشان در موضوع حجاب جدی نیست

تبیعت از «قانون حجاب» از تباطی با پذیرش نظام سیاسی ندارد

سیدعباس صالحی سپس در پاسخ به پرسشی درباره اینکه «ممکن است که برخی نسبت به مشروعیت نظام سیاسی کشور نکته داشته باشند و یا حتی آن را قبول نداشته باشند و در نتیجه طبعاً قانونی بودن امر حجاب که گفته شد را نمی‌پذیرند، در این صورت چگونه می‌توان آنان را به پذیرش امر حجاب قانع کرد؟» گفت: مسئله تبیعت از قوانین یک کشور ربطی به پذیرش مشروعیت یا مقبولیت یک نظام سیاسی ندارد. قانون پایه نظم اجتماعی و نظم اجتماعی پایه ساختارها و روابط اجتماعی است.

او با بیان مثالی در این زمینه ادامه داد: فقهایی شیعه، حکومت‌های غیر اسلامی اعم از غربی و غربی‌ری را مشروع نمی‌دانند اما رعایت قوانین آنها را مادامی که خلاف شرع نباشد واجب‌العایه می‌دانند. در این زمینه به استثنائاتی که مقلدان آنها که در کشورهای غربی و غیر اسلامی زندگی می‌کنند، از آنها داشته‌اند، مراجعه کنید تا صحت و درستی این مطلب را تصدیق کنید. به عنوان مثال، دانشجویی است که از امام خمینی(ره) سؤال می‌کند که آیا من در دانشگاه غربی که هستم اجازه دارم تقلب کنم؟ امام پاسخ می‌دهند که خیر جایز نیست و یا سؤال می‌شود که من در کشور غربی زندگی می‌کنم، حق دارم برای اینکه کمتر مالیات دهم، پنهان‌کاری کنم؟ مراجع از جمله آیت‌الله خامنه‌ای پاسخ می‌دهند که رعایت مقررات و قوانینی که برای نظم جامعه است باید عمل شود و تخلف از آن جایز نیست. یا فرد دیگری سؤال می‌کند که من حقوق پناهندگی کمی دارم و کار هم می‌کنم اما پرداخت حقوق پناهندگی در این کشور مشروط به این است که کار نداشته باشم. آیت‌الله سیستانی پاسخ می‌دهند که در فرض کار کردن نمی‌توانید حقوق پناهندگی بگیرید مگر اینکه به آنها اطلاع بدهید.

موفق نخواهند شد. روزهای سکوت و ارباب گذشته است. خطرات بسیار بالاست و همان‌طور که امروز با برنده شدن «سرزمین دیگری رئیس» در اسکار می‌بینیم، حرکت در جهت عدالت و انسانیت مشترک است.» او افزود: «به دلایل قانونی، فعلاً در مورد اعتراض ۱۸ ژانویه اظهار نظر بیشتری نخواهم کرد اما از هر نظر دیگر، انزوی خود را به سوی فنیای بهتری که به وضوح به آن نیاز داریم، معطوف خواهم کرد و این نیازمند همکاری همه ما برای تحقق آن است.» عبدالله، که در بریتانیا از والدین مصری متولد شده است، در چندین تظاهرات طرفدار فلسطین شرکت کرده و از شبکه‌های اجتماعی برای درخواست از کشورهای غربی برای توقف تسلیح اسرائیل استفاده کرده است.

موفق نخواهند شد. روزهای سکوت و ارباب گذشته است. خطرات بسیار بالاست و همان‌طور که امروز با برنده شدن «سرزمین دیگری رئیس» در اسکار می‌بینیم، حرکت در جهت عدالت و انسانیت مشترک است.» او افزود: «به دلایل قانونی، فعلاً در مورد اعتراض ۱۸ ژانویه اظهار نظر بیشتری نخواهم کرد اما از هر نظر دیگر، انزوی خود را به سوی فنیای بهتری که به وضوح به آن نیاز داریم، معطوف خواهم کرد و این نیازمند همکاری همه ما برای تحقق آن است.» عبدالله، که در بریتانیا از والدین مصری متولد شده است، در چندین تظاهرات طرفدار فلسطین شرکت کرده و از شبکه‌های اجتماعی برای درخواست از کشورهای غربی برای توقف تسلیح اسرائیل استفاده کرده است.

روزنامه صبح ایران / سال دهم - شماره ۱۶۶۲

۱۹ اسفند ماه ۱۴۰۳/ با ما همراه شوید

www.serajonline.com - @serajname

فرهنگ و هنر

۵

فضیلت ماه رمضان و بیان چند نکته

دکتر مجتبی خندان

اول به حضرت موسی گفت: تو استطاعت نداری شاگردی مرا بکنی. موسی کلیم الله گفت: من میتوانم صبر بکنم. حضرت خضر فرمود: تو نمی توانی صبر بکنی. اگر طاقت داری هر کاری که من کردم اعتراض نکن. حضرت خضر در سفر دریایی که میروفتند کشتی را سوراخ کرد. حضرت موسی اعتراض کرد. حضرت خضر گفت: من کشتی را سوراخ کردم که معیوب باشد این غارگرها او را غارت نکنند. بعد از پیاده شدن از کشتی حضرت خضر چپه ای را کشت. باز حضرت موسی طاقت نیاورد اعتراض کرد. حضرت خضر گفت: این فتنه می کرد پدر و مادرش را بی دین می کرد به جای این که من به امر الهی کشتم هفتاد تا دختر به این پدر و مادر می دهد که هفتاد تا پیامبر از آن دخترها به وجود می آید. خدا امر کرده من این کار را بکنم. بعد به روستایی رسیدند که در آن روستا از آنها پذیرایی کردند و کمک و احترامی نکردند. حضرت خضر فرمود: بیا این دیوار را بنا کنیم بسازیم. حضرت موسی گفت: مردم این محل به ما کمک نمی کنند مهمان نکردند. حالا بیاییم برایشان در این آفتاب سوزان عرق بریزیم کمک هم بکنیم. حضرت خضر گفت: نگفتم! باید اعتراض بکنی. باید حرف استاد را گوش بدهی. حضرت موسی کلیم الله سه مورد رفوزه شد. آن وقت حضرت موسی و حضرت خضر آمدند کنار دریا دیدند پرنده ای با نوک منقار به آب دریا میرزد دوباره در دریا میریزد، به آب دریا نوک می زند دوباره در دریا میریزد. نوک منقار چه قدر آب می گرد؟ بیشتر از چند قطره آب نمی گیرد. ای موسی و ای خضر می دانید این پرنده به شما چه می خواهد بگوید؟ گفتند: نه، نمی دانیم. خطاب شد این پرنده می خواهد به شما بگوید علم شما دو تا پیامبر با همه چیزهایی که بلد هستید در کنار علم محمد و آل محمد مثل این دریا در مقابل قطرات نوک منقار این پرنده است. موسی کلیم الله و خضر پیامبر را نمی توانیم با ایند ها قیاس بکنیم آن وقت بقیه آدم ها را می توانیم قیاس بکنیم؟ هیچ کسی را با امامان قیاس نکنید. این نهایت پی معرفتی در حق امامان معصوم است. موسی کلیم الله و عیسی روح الله شیعه این خانواده هستند. دوست دارند جزء این ایت باشند. «لا یُقَالُ بِأَلِّ مُحَمَّدٍ ص مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَحَدٌ» (عبدالحمیدابن ابی الحدید معتزلی/ شرح نهج البلاغه، ج ۱/ ص: ۱۳۲). هیچ کسی با آل پیامبر قابل قیاس نیست. خدا به اینها چیزهایی خاصی داده است.

امیرالمومنین لیلۃ المعیت در جای پیامبر خوابید و جان پیامبر را حفظ کرد. در واقع امیرالمومنین با این کارشان قرآن و اسلام و توحید و لا اله الا الله و مکتب و همه چیز را حفظ کردند. یک نفس کشیدن مولا در آن شب بالاتر از عبادت جبن و انس است. حالا با این اوصاف می شود بیاییم این شخصیتها را با کسی قیاس بکنیم؟ همان طوری که امامان بر بقیه مردم شرافت دارند برتری ماه رمضان بر ماه رجب و شعبان و شوال و محرم و ربیع و بقیه ماهها هم مثل برتری اهل بیت بر بقیه انسان ها است. پیامبر عظیم الشان فرمود: کسی که ماه رمضان را درک بکند و آمرزیده نشود خدا او را از رحمت خودش دور می کند.

® شرافت آل پیامبر

خدا حضرت موسی کلیم الله علی نبینا و آله و علیه السلام برای شاگردی حضرت خضر فرستاد تا علم یاد بگیرد. که حضرت خضر مطلب های مهمی به او یاد داد. روایت داریم اگر حضرت موسی تامل میکرد حضرت خضر هزار مورد از اسرار را به او یاد می داد. ولی حضرت خضر از

مسابقه کتابخوانی

رمضان با قرآن

سی روز ، سی درس

